

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44508
Nom	Trastorn de l'espectre autista
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	3 - Intervenció en discapacitat cognitiva	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PASTOR CEREZUELA, GEMMA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

El Trastorn de l'Espectre Autista és un trastorn del neurodesenvolupament que es caracteritza per la presència de dèficits persistents en la comunicació i interacció social a través de múltiples contextos, així com un repertori de comportaments, interessos o activitats restringits i repetitius, implicant deficiències importants en diverses àrees del funcionament de la persona (**DSM-5, APA, 2013). A més, amb molta freqüència, amb el **TEA concorren altres trastorns, tals com discapacitat intel·lectual, trastorn de llenguatge, **TDA/H, trastorns d'ansietat, etc. No obstant això, malgrat les seues limitacions, les persones amb **TEA presenten capacitats i fortaleces que, en molts casos, es concreten en focus i centres d'interès que han de ser el punt de partida per a la intervenció educativa. Encara que cada persona és diferent, les persones amb **TEA solen presentar un estil peculiar i característic de processament de la informació: el perfil neuropsicològic. En aquesta assignatura es presentarà aquest perfil neuropsicològic, juntament amb les implicacions directes que aquest perfil comporta per a la pràctica i la intervenció educativa. S'abordaran els enfocaments i les metodologies d'intervenció i es presentaran nombrosos exemples i casos pràctics de la seua aplicació en diferents contextos (p. ex. escolar, familiar, comunitari...).

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Sense requisits previs.

COMPETÈNCIES

2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Comprendre els mecanismes psicològics que contribueixen a explicar les deficiències observades en els trastorns d'espectre autista.
- Conèixer i ser capaç de dissenyar, aplicar i avaluar els sistemes de comunicació augmentativa.
- Conèixer i comprendre processos d'investigació en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu i social
- Tindre un compromís actiu amb la no discriminació, la igualtat d'oportunitats i l'equitat
- Buscar, gestionar i analitzar informació científicoprofessional
- Saber previndre l'aparició y/o intensificació de necessitats específiques de suport educatiu
- Saber col·laborar en els àmbits acadèmic i social amb famílies, professionals i institucions
- Conèixer i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius
- Conèixer i comprendre els procediments d'avaluació i intervenció en l'entorn escolar en xiquets i xiquetes amb necessitats específiques de suport educatiu
- Dissenyar i gestionar procediments d'intervenció en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu

- Dissenyar, aplicar i avaluar estratègies educatives inclusives
- Dissenyar, planificar i avaluar mesures ordinàries i específiques d'atenció en funció de les diferents necessitats específiques de suport educatiu i en el context social
- Conèixer i comprendre l'impacte de les necessitats específiques de suport educatiu sobre les relacions familiars

RESULTATS DE L'APRENTATGE

S'espera que l'estudiantat en finalitzar la matèria siga capaç de:

- Treballar en l'entorn escolar realitzant una adequada avaluació i intervenció en els xiquets i xiquetes amb Trastorns de l'Espectre Autista.
- Dissenyar els criteris i aplicar els instruments d'avaluació més adequats per a comprovar la qualitat de la resposta educativa que s'està proporcionant.
- Aplicar els coneixements adquirits per a comprendre i resoldre problemes complexos i poc habituals en el camp de la intervenció en necessitats específiques de suport educatiu.
- Comunicar conclusions, així com conèixer els fonaments racionals que les sustenten de forma clara i rigorosa, integrant els coneixements necessaris des d'una perspectiva interdisciplinària i manejant adequadament la complexa casuística.
- Comprometre's amb la igualtat d'oportunitats, l'equitat, la no discriminació i l'accessibilitat universal.
- Informar, orientar i col·laborar amb els pares, mares, tutors legals i associacions de familiars, amb la finalitat d'aconseguir la major coordinació en les diferents situacions que es puguin plantejar.
- Indagar, gestionar i examinar informació científic-professional relacionada amb les necessitats específiques de suport educatiu associades als trastorns de l'espectre autista.
- Conèixer estratègies de prevenció per a l'aparició i/o intensificació de les necessitats específiques de suport educatiu.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Bloc 1. Aspectes bàsics del trastorn de l'espectre autista.

1. Creences errònies entorn del TEA. Visió social del TEA.
2. Concepte i criteris diagnòstics.
3. Antecedents històrics, etiologia, prevalença i comorbiditats.

2. Bloc 2. Detecció, diagnòstic i avaluació del trastorn de l'espectre autista.

1. Detecció i signes d'alerta.
2. Diagnòstic i avaluació. Àrees a avaluar. Instruments de diagnòstic i avaluació.

3. Bloc 3. Perfil neuropsicològic i intervenció educativa en el trastorn de l'espectre autista.

0. Consideracions inicials per a la pràctica educativa: enfocaments, principis i adaptacions.
1. Processos de motivació i aprenentatge. Tècniques d'aprenentatge. Habilitats, destreses i conducta adaptativa. Històries socials.
 2. Processos emocionals i cognitiu-socials. Habilitats socials, mentalistes i de comprensió emocional. Inferències pragmàtiques.
 3. Processos de percepció i pensament. Coherència central. Inferències lògiques. Categorització semàntica. Comprensió lectora. Joc i imaginació.
 4. Processos d'atenció. Funcionament executiu. Adaptacions curriculars d'accés, d'objectius i de continguts en diferents àrees. Adaptacions i suports en activitats de vida diària.
 5. Processos sensorials. Perfil sensorial i experiències sensorials. Adaptacions per a la regulació sensorial.
 6. Processos de llenguatge i comunicació. Desenvolupament i característiques del llenguatge verbal. Lèxica. El modelatge del llenguatge. Els Sistemes Augmentatius i Alternatius de Comunicació (SAAC): Sistema de comunicació per intercanvi d'imatges (PECS), Programa de parla signada de Benson-Schaeffer, i Llenguatge Natural Assistit (LNA).

4. Bloc 4. Enfocaments d'intervenció en el trastorn de l'espectre autista.

1. Models d'intervenció primerenca: model Denver, programa Hanen i programa ImPACT. Pràctiques Centrades en la Família (PCF).
2. Metodologia TEACCH: els components de l'Ensenyament Estructurat.
3. Intervenció en diferents contextos de socialització (escolar, familiar, comunitari).
4. Intervenció en àrees específiques: competències acadèmiques, habilitats funcionals, adaptatives i d'autonomia.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	21,00	100
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	14,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
TOTAL	75,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Lliçó magistral participativa.
- Ensenyament en petit grup.
- Aprenentatge basat en problemes: casos pràctics.
- Tutoria acadèmica.
- Treball en grup i cooperatiu.

- Exposició, debat i coordinació.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de l'entrega de les activitats plantejades en classe. Addicionalment, es podrà valorar l'assistència i participació en les classes presencials.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Baron-Cohen, B. (2010). Autismo y Síndrome de Asperger. Madrid: Alianza Editorial.
- Fernández, O. y Rodríguez, C. (2019). El niño con autismo en la escuela. Claves para una inclusión educativa real. TodoInclusión.
- Martos, J., Llorente, M., González, A., Ayuda, R. y Freire, S., Equipo Deletrea (2009). Los niños pequeños con autismo. Soluciones prácticas para problemas cotidianos. Madrid: CEPE.
- Mesibov, G. y Howley, M. (2010). El acceso al currículo para alumnos con trastornos del espectro del autismo. Uso del programa TEACCH para favorecer la inclusión. Autismo Ávila
- Peeters, T. (2008). Autismo: de la comprensión teórica a la intervención educativa. Autismo Ávila.

Complementàries

- Barrios, J.L., Blau, A. y Forment, C. (2019). TEA Trastorno del Espectro del Autismo. Una guía para la comunidad educativa. Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.
- Bogdashina, O. (2007). Percepción sensorial en el autismo y síndrome de Asperger. Experiencias sensoriales diferentes, mundos perceptivos diferentes. Autismo Ávila.
- Cornago, A., Navarro, M. y Collado, F. (2012). Manual de teoría de la mente para niños con autismo. Valencia: Psylicom Ediciones.
- Cornago, A., Navarro, M. y Collado, F. (2012). Manual del juego para niños con autismo. Valencia: Psylicom Ediciones
- De Clercq, H. (2012). El autismo desde dentro. Una guía. Autismo Ávila.
- De Clerq, H. (2006). Mamá, ¿eso es un ser humano o un animal? Sobre hiperselectividad y autismo. Intermedia Books.
- Frost, L. y Bondy, A. (2002). El manual de PECS. El sistema de comunicación por intercambio de imágenes. Pyramid Educational Consultants.
- Jordan, R. (2012). Autismo con discapacidad intelectual grave. Autismo Ávila.

- Monfort, M. y Juárez, A. (2004). Leer para hablar. Madrid: Entha.
- Monfort, M. y Monfort, I. (2001). En la mente. Madrid: Entha.
- Ojea Rúa, M. (2010). Emociones en niños y niñas autistas. Programa de desarrollo de la comprensión social. Valencia: Psylicom Ediciones.
- Palomo, R. (2017). Autismo. Teorías explicativas actuales. Madrid: Alianza Editorial.
- Paula, I. (2015). La ansiedad en el autismo. Comprenderla y tratarla. Madrid: Alianza Editorial.
- Schaeffer, B, Raphael, A. y Kollinzas, G. (2005). Habla signada para alumnos no verbales. Madrid: Alianza Editorial.
- Vermeulen, P. (2009). Autism as context blindness. AAPC Publishing.
- Fernández, O. y Rodríguez, C. (2018). Programas de patio, una experiencia inclusiva. TodoInclusión.
- Fernández, O. y Rodríguez, C. (2021). Casos prácticos. El niño con autismo en la escuela. TodoInclusión.
- Ingersoll, B. y Dvortcsak, A. (2021). Comunicación social para niños con autismo y otras dificultades del desarrollo. IMPACT: Guía para profesionales. CEPE.
- Ingersoll, B. y Dvortcsak, A. (2020). Comunicación social para niños con autismo y otras dificultades del desarrollo. IMPACT: Guía para familias. CEPE.